

**IEGŪSTI
SUPERSPĒJAS
UN ESI DROŠS
INTERNETĀ!**

**LŪDZ PADOMU
UN PALĪDZĪBU,
KAD TAS VAJADZĪGS!**

**ZINI, KO NEDRĪKST
TEIKT CITIEM!**

ESI PIEKLĀJĪGS!

DOMĀ, PIRMS NOTICI!

LIETO INTERNETU GUDRI!

Metodiskie ieteikumi darbam ar īsfilmām „Supervaroņi internetā”

„Supervaroņi internetā” ir sociāla kampaņa, kuras mērķis ir veicināt bērnu medijpratību un drošību internetā, informējot gan bērnus, gan pieaugušos par riskiem un iespējām interneta vidē. Kampaņā ir izveidoti pieci video, kas 5–8 gadus veciem bērniem māca izprast dažādas situācijas, ar kurām viņi varētu saskarties internetā, un aicina bērnus kļūt par pārliecinātiem un gudriem interneta lietotājiem. SUPERANNA un SUPERTOMS vedina bērnus iemācīties un atcerēties vienkāršus drošības un medijpratības pamatnoteikumus, kas jāpatur prātā, kļūstot par interneta lietotājiem: ko internetā nedrīkst teikt svešiniekam? kad saukt palīgā pieaugušo, kam uzticies? kas internetā var būt mērķis? kā uzvesties internetā? kā internets var palīdzēt?

„Supervaroņi internetā” ir Valsts policijas 2017. gadā aizsāktās kampaņas „Supervaronim nepazust!” turpinājums, kurš veidots, spēkus apvienojot vairākiem partneriem – Valsts policijai, Latvijas Republikas Kultūras ministrijai, Latvijas Drošāka interneta centram (www.drossinternets.lv), „Balta”, „Rimi” un „Deep White”.

Kampaņas ietvaros ir izveidoti metodiskie ieteikumi pirmsskolas un sākumskolas pedagogiem. Tie izmantojami kopā ar video, lai ar dažādu klātienē aktivitāšu palīdzību nostiprinātu tajos ietvertos vēstījumus, kā droši justies interneta pasaulē.

Metodiskos ieteikumus izstrādājis Latvijas Drošāka interneta centrs (www.drossinternets.lv) pēc Kultūras ministrijas pasūtījuma.

Kampaņas partneri

Valsts policija ir viens no vadošajiem ekspertiem, kas aktīvi veic sabiedrības informēšanu un izglītošanu par dažādiem drošības jautājumiem, tostarp par drošu rīcību internetā. Valsts policija preventīviem nolūkiem izstrādājusi vairākus rīkus, kas paredzēti īpaši bērniem – lai viegli uztveramā veidā kopā ar pieaugušo bērns varētu mācīties drošības priekšnosacījumus ne tikai vidē, bet arī tīmeklī. Valsts policijas platformā <http://manadrosiba.lv>/ apkopoti materiāli gan bērniem, gan jauniešiem un pieaugušajiem, gan arī profesionāļiem par vispārējo drošību, savukārt mobilajā lietotnē „Mana drošība” iekļauti vairāki testi un interaktīvas sarakstes, kurās ir iespēja pārbaudīt savas zināšanas par droša profila izveidi sociālajos tīklos un vispārēju rīcību tīmeklī. Tāpat mobilajā lietotnē ir iespēja informēt policiju par pārkāpumiem interneta vidē, tomēr gadījumos, **ja nepieciešama tūlītēja policijas palīdzība, jāzvana 110!**

Kultūras ministrija ir atbildīga par mediju politikas plānošanu un koordinēšanu. Tajā skaitā viens no rīcības virzieniem ir medijpratības veicināšana. Piemēram, ministrija atbalsta pedagogu, bibliotekāru apmācības medijpratībā, mācību līdzekļu izveidi, izglītojošus pasākumus bērniem un jauniešiem. Skaidrojot lakoniski, medijpratība ir prasme lietot medijus, meklēt un analizēt informāciju, kritiski izvērtēt mediju vēstījumus, piedalīties mediju satura veidošanā un izprast mediju darbību kopumā. Tā kā mūsdienās bērni kļūst par mediju un interneta lietotājiem arvien agrākā vecumā, aicinām jau ar pirmsskolas mācību satura palīdzību sniegt atbalstu bērniem viņu zināšanu pilnveidošanai par mediju un citas informācijas gudru patērēšanu. Kultūras ministrijas tīmekļvietnes sadaļā „Mediju politika” ir pieejams Latvijā veidotu medijpratības resursu apkopojums, kas var noderēt zināšanu papildināšanai par šo tēmu, atsevišķi materiāli – arī izmantošanai mācību procesā klasē.

Saziņai: Kultūras ministrijas Mediju politikas nodaļas vadītāja Aiga Grišāne (Aiga.Grisane@km.gov.lv, tālr. 67 330 337) un eksperte Klinta Ločmele (Klinta.Locmele@km.gov.lv, tālr. 67 330 268).

Latvijas Drošāka interneta centrs (www.drossinternets.lv) rūpējas par sabiedrības, īpaši bērnu un jauniešu, viņu vecāku un skolotāju informēšanu un izglītošanu par drošību internetā. Starp drošības riskiem īpaši izceļot privātas informācijas, fotogrāfiju un video publicēšanu, emocionālu pazemošanu, saziņu ar reālā dzīvē nepazīstamām personām, vieglprātīgu attieksmi pret saviem un citu personu datiem. Tāpat arī tiek sniegta palīdzība interneta lietotājiem, kas nonākuši problēmsituācijā (izveidoti viltus profili sociālajos tīklos, saskārušies ar izsmiešanu, šantāžu, draudiem utt.), ir radīta iespēja ikvienam ziņot par dažādām pārkāpumu situācijām un kaitīgu, pretlikumīgu interneta saturu: <https://drossinternets.lv/lv/zinot>. [Drossinternets.lv](http://www.drossinternets.lv) vietnē atrodami gan mācību materiāli pedagogiem darbam ar dažāda vecuma skolēniem (<https://drossinternets.lv/lv/materials>), gan arī informatīvi padomu raksti un instrukcijas vecākiem (<https://drossinternets.lv/lv/materials/listall/vecakiem>). Lai attīstītu skolēnu prasmes izmantot internetu droši un gudri, ir izstrādāts diagnostikas darbs 3. un 6. klašu skolēniem, ar kura palīdzību ikviens var pārbaudīt savas zināšanas: www.dagnostika.drossinternets.lv.

Saziņai: info@drossinternets.lv, tālr. 67 281 312 vai 27 706 277.

Metodiskie ieteikumi izstrādāti 8 integrētām nodarbībām.

1. Es šodien pasaulē.
2. Ja protu, tad daru!
3. Es esmu super!
4. Ko nedrīkst teikt svešiniekam?
5. Kad saukt palīgā pieaugušo, kam uzticies?
6. Kas internetā var būt mērķis?
7. Kā uzvesties internetā?
8. Kā internets var palīdzēt?

Metodiskie ieteikumi ietver nodarbības gaitas aprakstu un papildmateriālus, jautājumus sarunām, saites uz animācijas īsfilmām „Supervaroņi internetā” un citām filmām. Pedagoģs var izlemt, vai nodarbību aprakstu izmantot pilnībā, vai izmantot tikai atsevišķus materiālus. Tomēr ir svarīgi, lai pirms darba ar īsfilmām „Supervaroņi internetā” bērni tiktu sagatavoti, izprotot tehnoloģiju lomu ikdienas dzīvē, saskatot riskus un iespējas, lai īsfilmu tematus spētu personificēt un izprast to nozīmību.

Izstrādātās darba lapas ir iepriekš aprobētas mācību materiālos „Lasāmgrāmata par internetu 5–7 gadus veciem bērniem „Vaifija skola””, „Metodiskie ieteikumi darbam ar „Vaifija skola””, „Mācību materiāls par gudru un drošu interneta lietošanu 8–12 gadus veciem bērniem „Planēta 7””. Visi minētie materiāli lejuplādējami www.drossinternets.lv.

1. nodarbība
PROJEKTS
ES ŠODIEN
PASAUĻĒ
 (3–4 h)

Nodarbības mērķi

- Pilnveidot bērnu izpratni par mainīgo pasauli.
- Kritiski izvērtēt tehnoloģiju attīstību un to lomu cilvēku dzīvē.
- Veicināt sadarbības prasmes.
- Izzināt dažādus tehnoloģiju lietošanas paradumus ģimenēs.
- Mācīties uztvert fotogrāfiju kā informāciju nesošu stāstu, saprast un veidot to.

Apraksts

Ievads

1. Intereses radīšanai skolotāja nodarbības sākumā ļoti aktīvi un visiem redzami fotografē sevi ar telefonu. Kad bērni sāk jautāt, ko skolotāja dara, viņa atbild: „Fotografēju sevi.” Uz bērnu jautājumu, kāpēc viņa to dara, skolotāja atbild: „Lai visi zinātu, kā es izskatos šobrīd, piektdien, plkst. 12.35!” Svarīgi ir atbildē akcentēt vārdus **šodien**, **tagad**, **šai mirklī**. Ja nodarbībā pietiek laika, var izvērst sarunu par pagātņi: „Ja es jums rādītu fotogrāfiju, kas uzņemta pirms desmit gadiem, vai tā arī būtu es šodien? Kas pa šo laiku ir mainījies? Un kā ir ar jūsu fotogrāfijām? Vai arī jūs maināties? Un pārējais pasaulē? Vai arī lietas mainās? Paskatieties apkārt un nosauciet lietas, ko jūs redzat! Vai pirms desmit gadiem tās bija tādas pašas?” Vairāk šo sarunu neizvērs, tikai konstatē faktu, ka lietas mainās.
2. Skolotāja aicina bērnus sastāties telpas vidū. Pie pretējām sienām ir izvietotas lapas ar vārdiem „JĀ” un „NĒ”. Skolotāja izsaka apgalvojumu, un bērni, izvēloties attiecīgo atbildi („JĀ” vai „NĒ”), nostājas pie tās. Pēc katras atbildes kopīgi pārrunā dažādās izvēles un to pamatojumu. Aktivitātes mērķis ir rosināt bērnus kritiski domāt par to, ka viss pasaulē ir mainīgs, attīstās, gan cilvēki, gan lietas. Mēs dzīvojam straujā tehnoloģiju attīstības laikmetā, rodas jaunas lietas, iespējas. Bet ne viss ir jāpērk, jāizvērtē nepieciešamais, jāmacās to lietot.
3. Visi kopā noskatās animācijas īsfilmu „Otrs krasts” un pārrunā to: <https://ej.uz/filmaOtrsKrasts>.

Jautājumi sarunai, materiāli

Apgalvojumi aktivitātei Nr. 2

- Pasaule mainās.
- Cilvēkam ir jānopērk un jāizmēģina pilnīgi visas jaunās lietas, ko mūsdienās ražo.
- Jo vairāk jaunu mantu nopērk, jo cilvēks kļūst laimīgāks.
- Tas, cik daudz man ir jaunu lietu, parāda, cik labs cilvēks es esmu.
- Ir lietas, piemēram, dators, kas atvieglo dzīvi, ja vien protu to pareizi lietot.
- Ja redzu TV reklāmu jaunai mantai, gribu, lai man to nopērk.
- Ja man atņemtu visas ierīces un tehnoloģijas, es nevarētu izdzīvot.
- Man ātri apņik jaunas mantas, rotaļlietas.
- Ir jāmacās lietas un ierīces izmantot pareizi.
- Es bieži lūdzu vecākiem pirkt aizvien jaunas mantas.
- Esmu bēdīgs, ja citiem ir vairāk mantu nekā man.

Galvenā daļa

1. Skolotāja ir sagatavojusi un aplūkojusi dažus senus priekšmetus, kas mūsdienās ir modernizēti (piemēram, telefona aparātu, skaitītājus, veļas dēli, kafijas dzirnaviņas), vai arī rāda to fotogrāfijas. Vispirms ļauj bērniem priekšmetus 30–60 sekundes aplūkot, tad tos no jauna apsedz (fotogrāfijas apgriež uz otru pusi). Skolotāja aicina bērnus atcerēties redzēto un nosaukt to. Tad pārsegs tiek no jauna noņemts un seko saruna. Šī aktivitāte trenē atmiņu, kā arī palīdz noskaidrot, vai bērni atpazīst šos priekšmetus un prot tos nosaukt.
2. Uz tāfeles vai lapas veido laika joslu, kurā skolotāja ieraksta: šī brīža gadu; priekšmetu nosaukumus un aptuveno laiku (gadu), kad tie ir izgatavoti; skolotājas dzimšanas gadu; bērnu dzimšanas gadus. Visbeidzot skolotāja ieraksta nākotnes gadskaitli un pārrunā ar bērniem, kas tad varētu būt mainījies un kādus priekšmetus lietos.
3. Skolotāja ar bērniem pārrunā, kā var iemūžināt tagadni. Paredzamās atbildes – gleznā, fotogrāfijā, atmiņās. „Mēs šodien fotografēsim!”
4. Skolotāja aicina uzņemt fotogrāfiju „Es šodien pasaulē”, pirms tam pārrunājot, kas tad īsti ir fotogrāfija. „Ja mēs fotografētu sevi šajā telpā, ko par mums varētu uzzināt? Ko stāstītu šī fotogrāfija? Kas fotogrāfijā nes informāciju? Ko stāsta lietas mums apkārt? Kādas lietas mums tagad atrodas apkārt? Un kādas atrodas mājās?” Skolēni nosauc, bet skolotāja uzraksta priekšmetus, kas tiek lietoti visbiežāk un ir redzami mūsdienu fotogrāfijās (telefons, dators, planšete, TV u.c. tehnoloģijas). „Vai ikviena bērna fotogrāfijā būs šie priekšmeti?” uzdodot šo jautājumu, skolotāja ievada sarunu par dažādiem tehnoloģiju lietošanas paradumiem ģimenēs. „Vai lietas ir nozīmīgi fotogrāfijas elementi? Vai pēc lietām var noteikt, kad ir uzņemta fotogrāfija? Kādi fotogrāfijas elementi vēl ir nozīmīgi?” Skolotāja sniedz vizuālus piemērus un īsi tos analizē. Var izgriezt vai izgatavot improvizētu fotogrāfijas rāmi, caur kuru aplūkot telpu.
5. Fotosesija. Pirms tās skolotāja aicina katru bērnu (vai bērnu pāri) izdomāt, kāda būs fotogrāfija: kur, kādā vidē, ar kādiem sev svarīgiem priekšmetiem apkārt (priekšmetus var arī zīmēt, veidot vai imitēt). Skolotāja ar piemēru rāda, kā veido fotogrāfiju – stāstu par sevi šodienas pasaulē. Var aizskart arī viltus fotogrāfiju tēmu – ja es savā fotogrāfijā iemontēšu lauvu mūsu telpā, vai es mānīšu citus? Šo tēmu izvēršot, skolotāja demonstrē viltus fotogrāfiju piemērus un īsi pastāsta par fotogrāfiju apstrādes un pārveides iespējām – filtriem, speciālām programmām. Var demonstrēt mājaslapas, kas radītas šādiem nolūkiem: www.fakephoto.org; www.photofunia.com; www.funphotobox.com.

Noslēgums

1. Ja iespējams, bērnu fotogrāfijas uzreiz parāda uz lielformāta ekrāna. Pēc fotogrāfiju skatīšanās seko saruna: „Kā šo fotogaleriju var raksturot? Vai tā pareizi mūs ataino? Vai fotogrāfijas raksturo šodienu? Kuri priekšmeti visbiežāk parādījās? Kāpēc?”
2. Bērni sēž aplī. Skolotāja uzdod jautājumus un lūdz bērnus ar rokām parādīt atbildes (atplestas rokas nozīmē „vairāk”, bet satuvinātas rokas – „mazāk”). Pēc katra jautājuma pārrunā atbildes, uzrunājot kādu no bērniem.
3. Papildu idejas. Fotogaleriju drukātā veidā var izvietot vietā, kur to var aplūkot vecāki. Var aicināt uzrakstīt izstādes anotāciju, veidot fotogrāfiju parakstus u.tml. Blakus bērnu galerijai var veidot tuvinieku (māsu, brāļu, vecāku, vecvecāku) fotogaleriju, kas atspoguļo šodienu, mūsdienas.

Jautājumi aktivitātei Nr. 1

- Par ko liecina šie priekšmeti?
- Kā mēs tos saucam – seni, veci, vecmodīgi, vēsturiski?
- Kad tie radušies un kādās fotogrāfijās varētu būt redzami?
- Kāpēc mainās priekšmeti?
- Vai priekšmeti fotogrāfijā vēsta, kāda ir pasaule tajā brīdī?

Jautājumi aktivitātei Nr. 2

- Cik daudz jauna es iemācījos, uzzināju?
- Cik daudz es zināju jau pirms nodarbības?
- Cik daudz es piedalījos šajā nodarbībā?
- Cik daudz es vēl vēlētos par šo tēmu kaut ko uzzināt?
- Cik vērtīga man bija šī nodarbība?

2. nodarbība

JA PROTU, TAD DARU

(2–3 h)

Nodarbības mērķi

- Pilnveidot bērnu zināšanas un prasmes par digitālajām tehnoloģijām.
- Iepazīt un izprast vecumposmam piemērotus un mūsdienīgus zināšanu ieguves veidus.
- Mācīties uztvert un kritiski analizēt informāciju vecumposmam piemērotās preču lietošanas instrukcijās.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Skolotāja noliek telpas vidū neatpazīstamu priekšmetu, piemēram, iesaiņotu kastī, un jautā bērniem: „Ko ar to var darīt?” Skolotāja mudina fantazēt, ko ar šo priekšmetu varētu iesākt, iespēju robežās šīs darbības arī veicot. Kad visi bērni izteikušies un idejas apsīkušas, skolotāja noņem kastes iesaiņojumu un izlasa, kas uz tās ir rakstīts: „Šī kaste ir paredzēta grāmatu glabāšanai.” Skolotāja mudina domāt tālāk: „Vai tas nozīmē, ka visas pārējās jūsu atbildes bija nepareizas? Nē! Lietas var izmantot dažādi. Taču bieži vien tām ir noteikts pielietojums un instrukcija – kam katra no tām ir paredzēta un kā tās vispiemērotāk izmantot.”
2. Skolotāja iepazīstina bērnus ar instrukciju piemēriem (darba lapa Nr. 1) un risina sarunu: „Kāpēc jālasa instrukcijas? Kāda informācija tajās ir sniegta? Vai bērniem instrukcijas ir jāsaprot?” Skolotāja min piemērus no dzīves.

Darba lapa Nr. 1

Galvenā daļa

1. Skolotāja bērniem parāda mobilo telefonu, datoru vai planšeti un uzsāk sarunu par šo priekšmetu pielietojamību. Var demonstrēt šo priekšmetu instrukcijas, lietošanas rokasgrāmatas. Uzdod bērniem jautājumus: „Kāpēc raksta instrukcijas? Kas tajās ir rakstīts?” Sarunas mērķis ir uzzināt, kā cilvēki izzina jaunas lietas un iemācās tās lietot.
2. Lai nostiprinātu bērnu leksiku, kas saistās ar digitālajām tehnoloģijām, skolotāja aicina bērnus aizpildīt darba lapas (pēc izvēles – darba lapa Nr. 2 vai Nr. 3).
3. Skolotāja vada lomu spēli pāros. Katrs pāris saņem vienu lapu ar uzrakstu „DATORS”, „MOBILAIS TELEFONS”, „FOTOAPARĀTS” vai „PLANŠETE”. Uzdevums – izdomāt un pārējiem pastāstīt 3–5 svarīgākās lietas, kas jāzina un jāprot, lai sāktu šo ierīci lietot. Pēc katra pāra uzstāšanās pārējie grupas dalībnieki var uzdot jautājumus un izlemt, vai bērni drīkst šo ierīci sākt lietot, vai vēl ne. Savs spriedums ir jāpamato. Uzdevums ir izpildīts tad, kad visi pāri saņem atļauju ierīci lietot.

Jautājumi aktivitātei Nr. 1

- Vai visi cilvēki, kas lieto mobilo telefonu, ir izlasījuši instrukciju?
- Ko dara ar šo priekšmetu?
- Vai ar lietām ir jāemācās rīkoties?
- Kas var notikt, ja lietu neprot pareizi lietot, nepārzina tās iespējas un lieto nedroši?
- Kā bērni visbiežāk iegūst zināšanas par dažādām ierīcēm? Kas ir tā plusi un mīnusi?
- Uz kādu numuru ir jāzvana, ja, nepareizi lietojot ierīci, izceļas ugunsgrēks? (112)
- Ko darīt, ja nezinām, kā konkrētajā situācijā rīkoties?

Darba lapa Nr. 2

Darba lapa Nr. 3

Noslēgums

Bērni sēž aplī. Skolotāja aicina katram bērnam pēc kārtas pabeigt teikumu: „Man šodien bija interesanti, jo...”

Lietošanas instrukcija:
informācija lietotājam

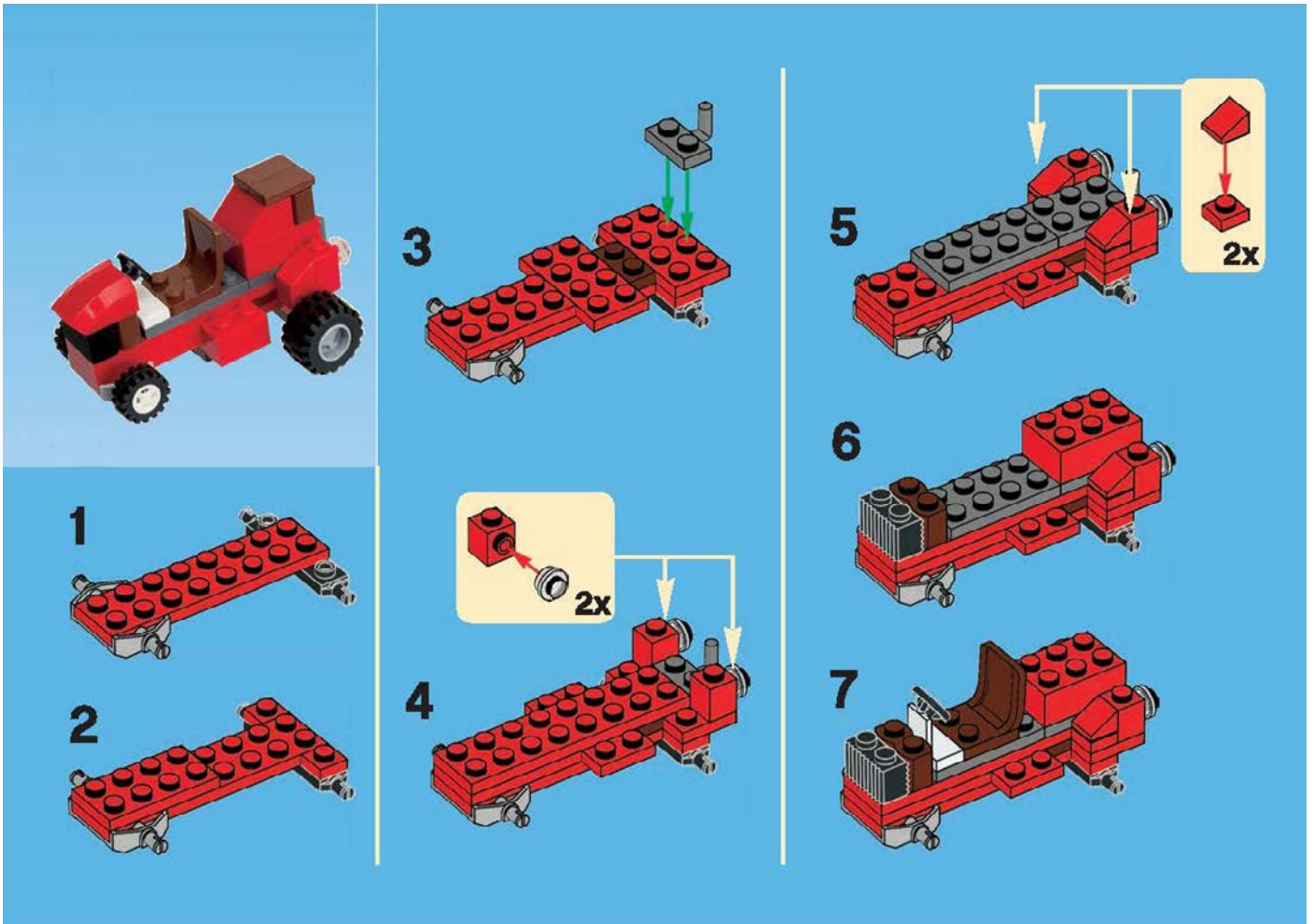
Pretklepus sīrupiņš maziem bērniem

Pirms šo zāļu lietošanas uzmanīgi izlasiet visu instrukciju, jo tā satur jums svarīgu informāciju!

Šajā instrukcijā varat uzzināt:

1. Kas ir pretklepus sīrupiņš, un kādam nolūkam to lieto?
2. Kas jāzina pirms pretklepus sīrupiņa lietošanas?
3. Kā lietot pretklepus sīrupiņu?
4. Kā uzglabāt pretklepus sīrupiņu?
5. Iepakojuma saturs un cita informācija.

PLASTILĪNS

krāsains

Lietošana: Plastilīns piemērots dažādu radošu darbu veidošanai. Pirms lietošanas samīcīt. Nav piemērots bērniem, kas jaunāki par diviem gadiem. Aizrīšanās risks.

Ražots: Latvija

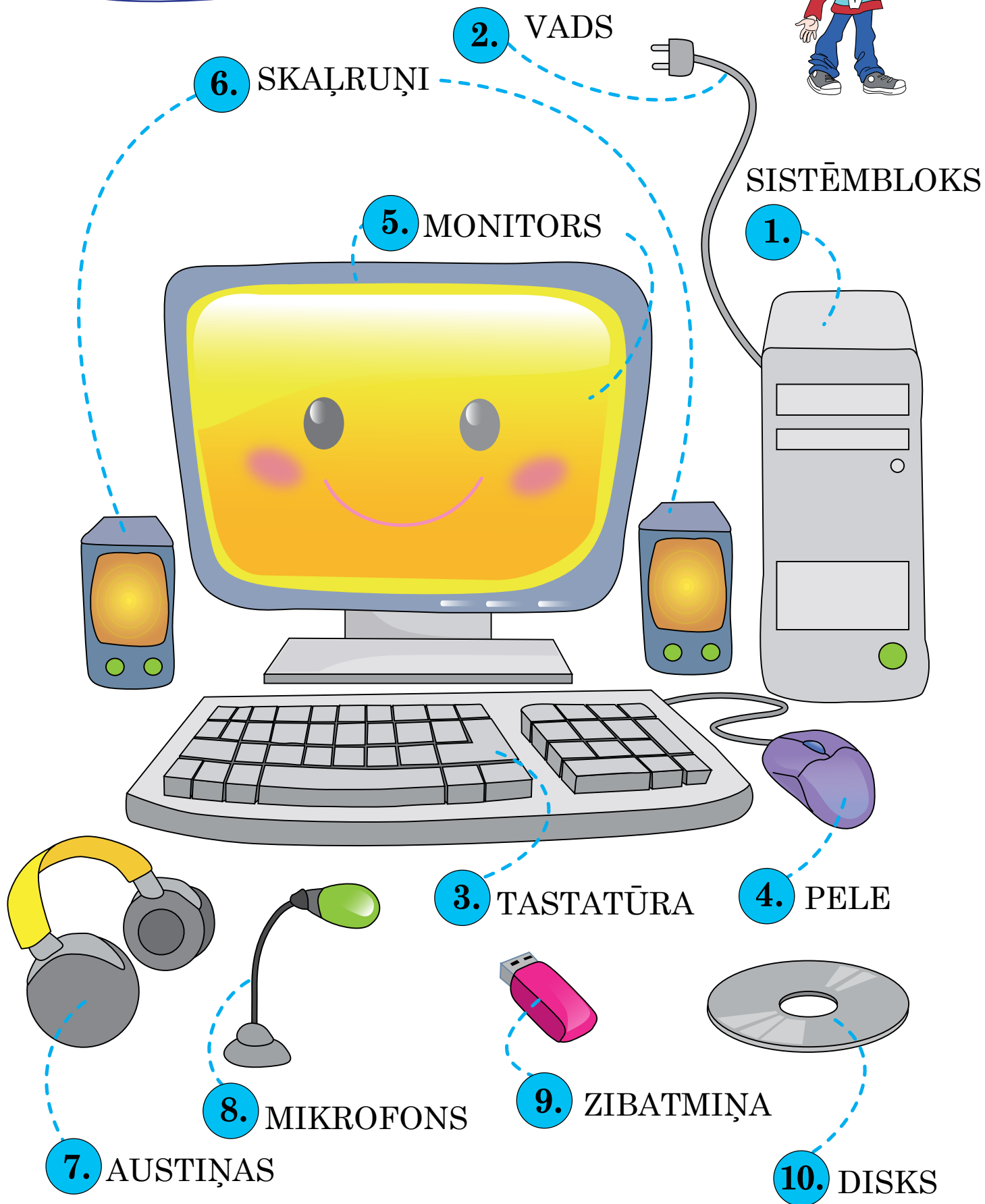
100 g

Mobilā telefona lietošanas instrukcija

1. Tehniskie parametri un uzturēšana	3
1.2. Tehniskie parametri	3
1.2. Brīdinājumi un paziņojumi	4
1.3. Akumulatora aizsardzība	4
1.4. Tīrīšana un uzturēšana	5
2. Sagatavošanās darbam	6
2.1. Telefona apraksts	6
2.2. Akumulatora aizsargvāka atvēršana	7
2.3. SIM kartes ievietošana	7
2.4. Atmiņas kartes ievietošana	7
2.5. Ielēgšana / izslēgšana	8
2.6. Akumulatora lādēšana	8
2.7. Drošība	8
3. Pamatdarbības	9
3.1. Taustiņu izmantošana	9
3.2. Ekrāna bloķēšana un izslēgšana	9
3.3. Statusa josla	9
3.4. Savienojamība	12
3.5. Datu uzglabāšana	13
3.6. Kontakti	13
3.7. Zvans	13
3.8. Ziņapmaiņa	13
3.9. Lietotnes	14

Nāc, iepazīsties! Te es dzīvoju. Tas ir dators.
Nosauc datora sastāvdaļas!
Pasaki, ko var pievienot datoram!

Tas ir **1.**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tas ir **2.**

--	--	--	--

Tā ir **3.**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tā ir **4.**

--	--	--	--

Tas ir **5.**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tie ir **6.**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tās ir **7.**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tas ir **8.**

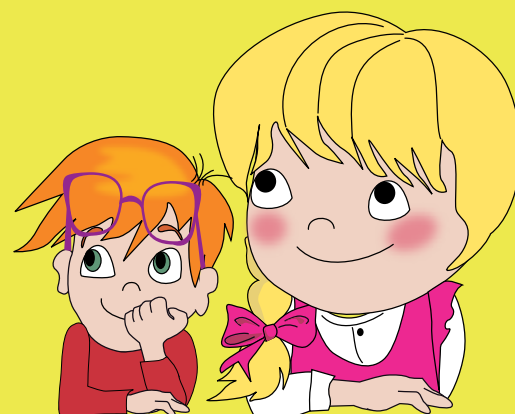
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tā ir **9.**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

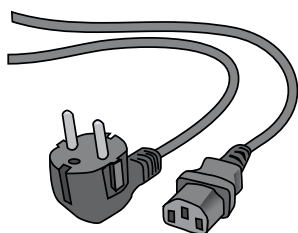
Tas ir **10.**

--	--	--	--	--	--

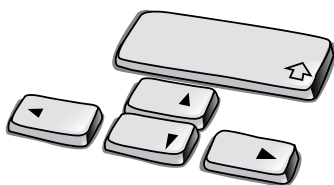

Izgrieziet kartītes un spēlējiet „Atmiņas spēli”!

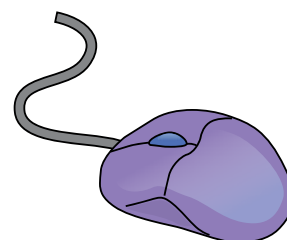
VADS

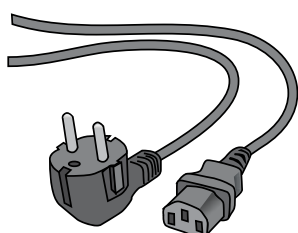
TAUSTIŅI

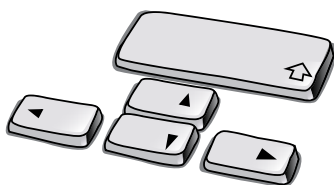
PELE

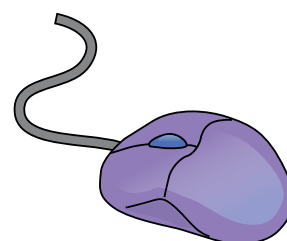
VADS

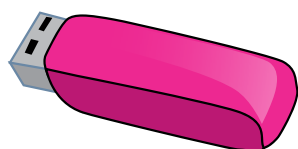
TAUSTIŅI

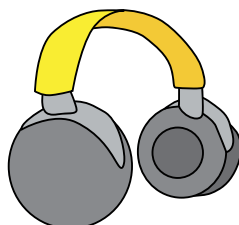
PELE

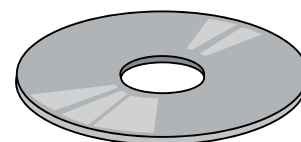
ZIBATMIŅA

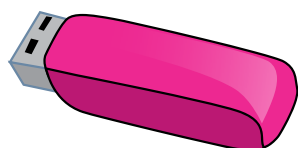
AUSTIŅAS

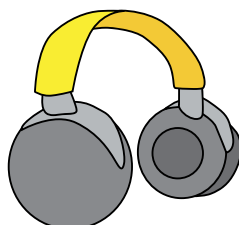
DISKS

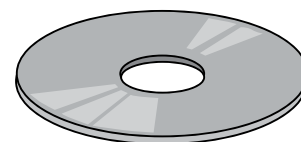
ZIBATMIŅA

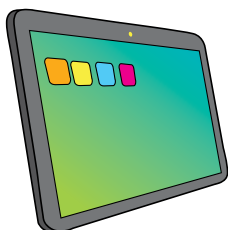
AUSTIŅAS

DISKS

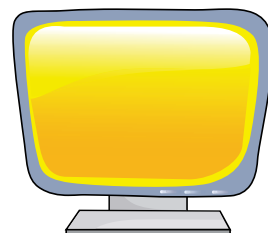
PLANŠĒTDATORS

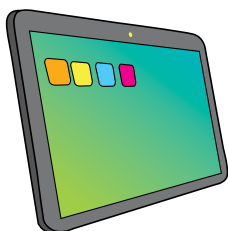
SKAĻRUŅI

MONITORS

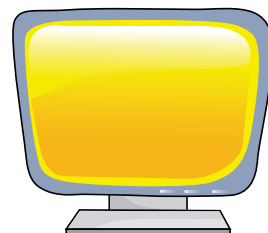
PLANŠĒTDATORS

SKAĻRUŅI

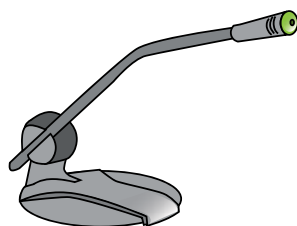
MONITORS

KLAVIATŪRA

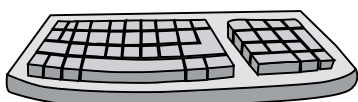
MIKROFONS

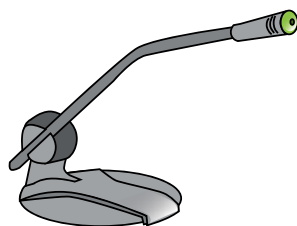
MOBILAIS TELEFONS

KLAVIATŪRA

MIKROFONS

MOBILAIS TELEFONS

3. nodarbība

ES ESMU SUPER!

(2 h)

Nodarbības mērķis

Noskaidrot un izprast vārda „SUPER” nozīmi dažādos kontekstos.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

Svarīgi šo nodarbību organizēt pirms iepazīšanās ar animācijas īsfilmām „Supervaroņi internetā”, kur lietoti vārdi „superspējas”, „SUPERANNA”, „SUPERTOMS”.

1. Skolotāja ienāk telpā, turot rokās emocijzīmes. Emocijzīmju komplekts tiek iedots arī katram bērnam. Skolotāja saka: „No šodienas grupā nedrīkstēs sarunāties. Visas emocijas tiks izteiktas ar emocijzīmēm!” Tiek pārrunāta katras emocijzīmes nozīme.
2. Skolotāja apraksta dažādas situācijas un uzdod jautājumus. Bērni mutiskas atbildes vietā paceļ atbilstošo emocijzīmi. Skolotāja rezumē: „Ko mēs viens par otru uzzinājām? Vai šī bija saruna?” Aktivitātes mērķis ir kritiski izvērtēt, vai vārdi ļauj izteikt vairāk par emocijzīmēm. Kādos gadījumos? Kas rada emocijas? Kādas emocijas mēs zinām?

Darba lapa Nr. 4

Situāciju paraugi aktivitātei Nr. 2

- Tev draugs raksta, ka ir saslimis un neatnāks ciemos. Ko Tu viņam atbildi?
- Draugs jautā, kā Tev patika filma. Ko Tu viņam atbildi?
- Mamma ir uzcepusi gardas pankūkas. Ko Tu viņai saki?
- Tētis pastāsta smieklīgu joku. Ko Tu viņam saki?
- Vecmāmiņa Tev atsūta skaistu dzimšanas dienas dāvanu. Ko Tu viņai atbildi?

Galvenā daļa

1. Skolotāja pavēsta: „Šodien mēs runāsim tikai par pozitīvajām emocijām!” (rāda emocijzīmes 😊 un 👍). „Kā ar savu ķermeni mēs izsakām pozitīvas emocijas? Parādiet! Kā ar vārdiem?” Bērni sauc vārdus, kā var izteikt pozitīvas emocijas. Skolotāja tos pieraksta uz tāfeles. Pēc tam organizē balsojumu, lai noskaidrotu grupas populārākos vārdus. Katrs bērns var balsot 1–2 reizes par vārdiem, ko lieto visbiežāk. Trīs populārākos vārdus uzraksta uz tāfeles. Vēlams, lai to skaitā būtu vārds „super”. Ja bērni to nenosauc, skolotāja to var piedāvāt kā savu vārdu.
2. Uzdevums, kurā skolēni drīkst tikai sajūsmināties par visu, liegts teikt negatīvus vai neitrālus vārdus. Piemēram, skolotāja saka: „Šodien ir trešdiena!”, bet bērni atbildei izvēlas jebkuru pozitīvo vārdu no saraksta. Skolotāja ar bērniem pārrunā pozitīvo vārdu nozīmi komunikācijā.
3. Skolotāja ierosina, ka katrs bērns arī savam vārdam pievienos apzīmējumu „Super-” (piemēram, „Superliene”) vai jebkuru citu vārdu no saraksta (piemēram, „lieliskais Miķelis”). Skolotāja izskaidro vārda „super” nozīmi – tas ir kaut kas labāks, pārāks, īpašāks par ierasto.

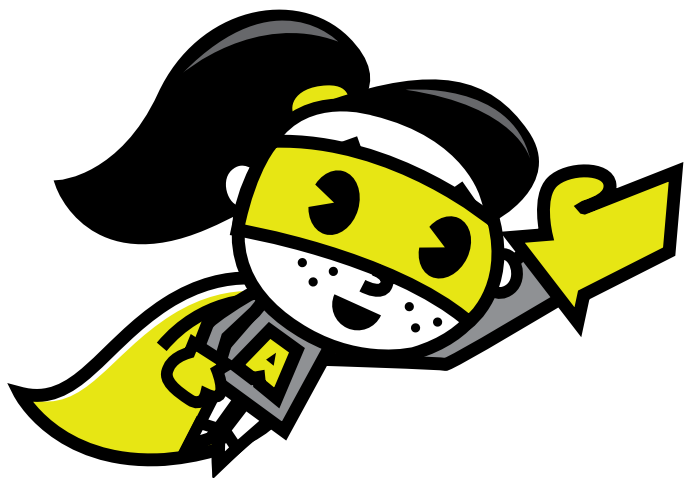
Vārdu piemēri aktivitātei Nr. 1

Super!
Lieliski!
Feini!
Burvīgi!
Brīnišķīgi!
Jauki!
Ideāli!
Ju-hū!
Fantastiski!
Forši!

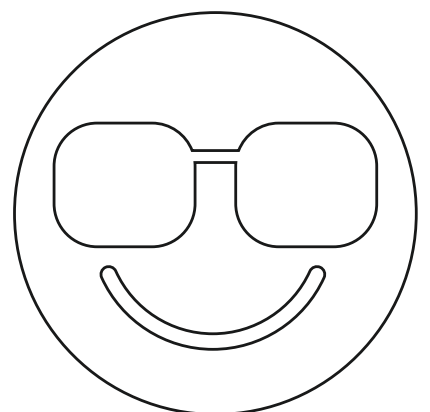
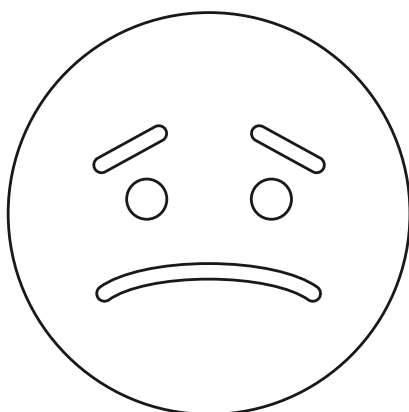
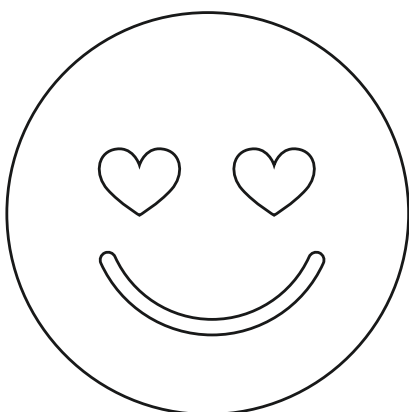
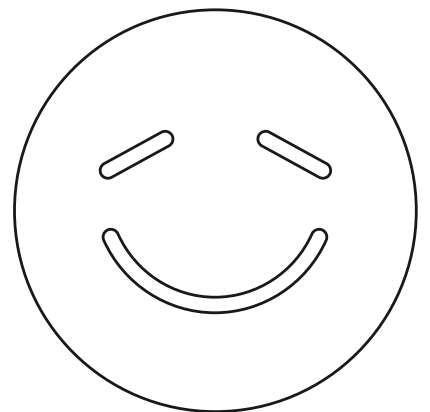
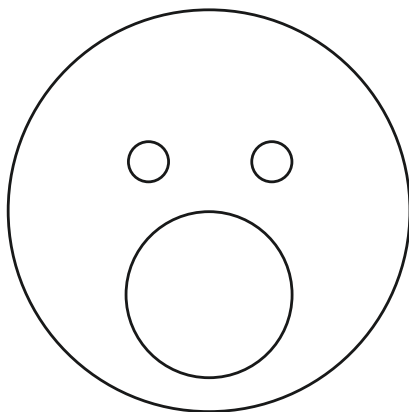
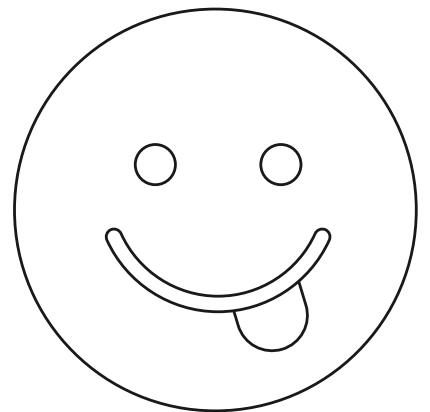
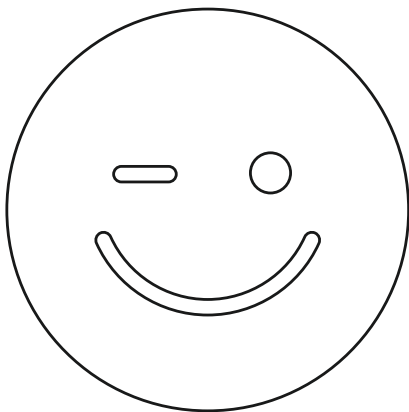
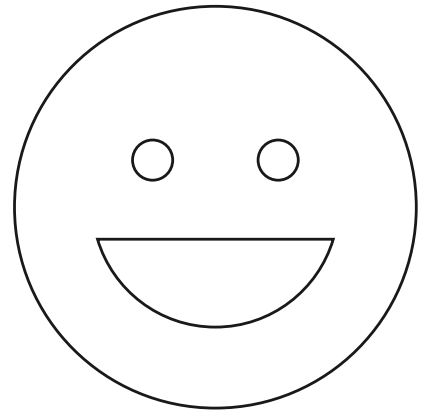
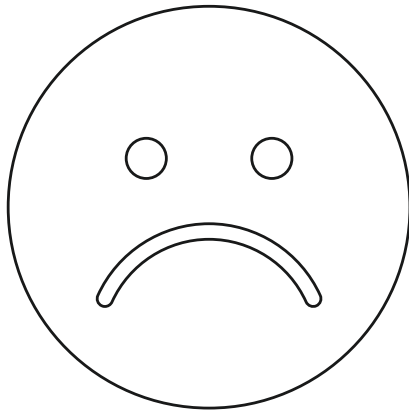
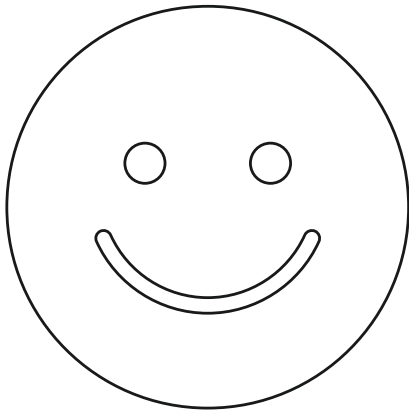
4. Lai nostiprinātu un atcerētos jaunus vārdus, tiek spēlēta „Atmiņas spēle” – bērni sēž aplī, katrs skaļi nosauc savu jaundarināto vārdu. Nākamajam bērnam ir jāatceras iepriekšējā bērna vārds, sakot: „Viņu sauc..., bet mani sauc...” Uzdevums kļūst arvien grūtāks, jo katram nākamajam bērnam ir jāatceras arvien vairāk vārdu.
5. Pēc „Atmiņas spēles” katrs bērns var veidot savu vārda kartīti, mācoties rakstīt savu jauno vārdu. Skolotāja uzraksta divas vārdu kartītes – „SUPERANNA” un „SUPERTOMS”. Vārdu kartītes noliek redzamā vietā, sakot: „Ar šiem varoņiem mēs drīz tiksimies!”
6. Papildu uzdevums. Veidot salikteņus ar „super-” par apkārt esošajiem priekšmetiem (piemēram, „supergalds”). Var organizēt ekskursiju pa grupas telpu, lietojot šos vārdus un izceļot priekšmetu maģiskās īpašības. Piemēram: „Šis ir superplaukts, kurš naktīs dzied šūpuļdziesmas!”

Noslēgums

1. Bērni sēž aplī. Skolotāja jautā: „Kādu superspēju jūs sev visvairāk gribētu? Iedomājieties, ka pilnīgi viss ir iespējams! Fantazējiet!” Skolotāja ļauj bērniem nedaudz apdomāt atbildi, tad katrs to pasaka.
2. Nodarbības noslēgumā skolotāja rada intrigu, pavēstot: „Nākamajā nodarbībā jūs varēsiet sev iegūt superspēju, kas mūsdienās ir īpaši noderīga!”

4. nodarbība

**KO
NEDRĪKST TEIKT
SVEŠINIEKAM?**

(3 h)

Nodarbības mērķis

- Pārliecinot bērnu izprāt par publisku un privātu informāciju.
- Apzināties draudus interneta vidē, mācēt atšķirt drošu vidi no nedrošas.
- Izprast dažādu situāciju cēloņus un sekas sakarību.
- Apzināties savu lomu personīgās drošības aizsargāšanā.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

Sākot nodarbību, skolotāja stāsta bērniem privātas lietas, kas būtiski atšķiras no ierastās komunikācijas. Piemēram: „Vakar es aizgāju gulēt plkst. 23.30, pirms tam vakariņās kārtīgi paēdusi šmorētu vīstiņu. Manu suni sauc Dingo. Es nedrīkstu ēst sīpolus un ļoti baidos no zirnekļiem. Manas dzīvokļa durvis var viegli atvērt ar matu sprādzi. Es bieži aizmirstu aizslēgt dzīvokļa durvis. Telefonu un somiņu ar maku es vienmēr atstāju priekšnamā.” Kad stāsts pabeigts, skolotāja jautā: „Ko jūs uzzinājāt par mani? Vai ir svarīgi, ka jūs to visu tagad zināt? Ko jūs varat iesākt ar šo informāciju? Vai tad, ja šo informāciju uzzinātu kāds cits cilvēks, viņš varētu ko sliktu man izdarīt?”

Galvenā daļa

1. Skolotāja bērniem parāda divus grozus, kastes vai maisiņus ar uzrakstiem „PRIVĀTA INFORMĀCIJA” un „PUBLISKA INFORMĀCIJA”. Skolotāja uzsāk sarunu par to, kas ir privāts un kas – publisks. Nolasa piemērus (darba lapa Nr. 5) un kopā ar bērniem tos šķiro, liekot lapiņas atbilstošā vietā. Katru piemēru pārrunā, izvērtējot, kāds risks rodas, ja kāds šo informāciju uzzina.
2. Kādi ir privātas informācijas ieguves veidi? Skolotāja ar bērniem pārrunā, kā var uzzināt privātu informāciju: pasakām paši; ierakstām to citiem pieejamā vietā internetā vai spēlē; par mums informāciju sniedz kāds cits u.tml. Ja pietiek laika, var izspēlēt dažas situācijas, lai raksturotu informācijas ieguves veidus.
3. Skolotāja demonstrē animācijas īsfilmu „Ko nedrīkst teikt svešiniekam?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Pārrunā ar bērniem, ka katram pašam ir jāargā sava privātā informācija un to nedrīkst izpaust citiem. Iemācās īsfilmas dzejolīti un skaita vairākas reizes visi kopā – ātrāk, lēnāk, klusāk, skaļāk, kopā vai individuāli.

Darba lapa Nr. 5

4. Spēle „Pie kā ir atslēdžiņa?”. Viens bērns stāv vidū, pārējie – aplī un tur rokās diegu, uz kura ir uzvērta atslēga (diega gali ir sasieti kopā). Kāds bērns (pirmajā reizē – skolotājs) ir spēles vadītājs, kuram rokās ir atslēga. Viņš, turot atslēgu dūrē, lai no malas tā nebūtu redzama, saka: „Es gaidu ciemos [bērna vārds, kam sūtīs atslēgu].” Bērns, kurš atrodas vidū, lai uzreiz nenoteiktu, kā atslēga ceļo, apgriežas trīs reizes ap savu asi. Tad meklē, kur atslēga ceļo (uzmanīgi skatoties, nosaka, kur atslēga tajā brīdī atrodas). Pārējie bērni ritmiski slidina rokas pa diegu šurpu-turpu, lai traucētu saskatīt atslēgas ceļu. Ja vidū stāvošais pamana atslēgu, viņš piesit pie attiecīgā bērna rokas, un tā ir jāatver. Ja atslēga tur ir, vidū stāvošais ieņem šī bērna vietu. Spēle simboliski ataino, kā informācija ceļo internetā – nekad nevar būt drošs, kur tā atrodas un pie kā nonāk.
5. Tālāk darbs norit tikai ar privātās informācijas piemēriem. Kad un kā mēs šo informāciju izpaužam citiem? Skolotāja sadala bērnus grupās, kas katra dodas pie savas darba stacijas, vēlāk mainoties savā starpā.
  1. **stacija.** Darba stacijā atrodas dators, kurā ir atvērts „Google” pārlūks vai cits interneta meklētājs. Bērni tajā ieraksta savu vārdu, uzvārdu vai izvēlas kādu slavenību, skolotāju, savus vecākus un atrod par tiem internetā pieejamo informāciju. Šajā stacijā piedalās skolotājs, lai palīdzētu uztvert atrasto informāciju, caurskatītu un pateiktu galveno, kas ir atrodams. Skolotājs īpašu uzmanību pievērš tam, kas šo informāciju ir izvietojis, kā tā nonākusi internetā un vai ir publicēts arī kaut kas privāts.
  2. **stacija.** Darba lapa Nr. 6. Bērnu uzdevums ir izvērtēt fotogrāfijas un sagrupēt tās divās grupās: „IR SNIEGTA PRIVĀTA INFORMĀCIJA” un „NAV SNIEGTA PRIVĀTA INFORMĀCIJA”.
  3. **stacija.** Spēle – darba lapa Nr. 7. Skolēnu uzdevums ir analizēt – kam kāda informācija ir jāzina un kam ko drīkst izpaust. Skolēni lapiņas var vienkārši savienot vai arī izspēlēt lomu spēles.
  4. **stacija.** Situāciju analīze ar balsojumu. Katrs bērns saņem balsojuma kartītes – zaļu (nozīmē, ka konkrētajā situācijā bērns rīkojās droši) un sarkanu (nozīmē, ka konkrētajā situācijā bērns rīkojās riskanti). Skolotāja pastāsta piecas situācijas. Pēc katras situācijas bērni balso, un atbildes tiek pārrunātas.
5. Kad visas darba stacijas ir veiksmīgi izietas, skolotāja paziņo, kādu superspēju bērni ir ieguvuši: „Apsveicu, jūs esat **ieguvuši superspēju – ZINĀT, KO NEDRĪKST TEIKT CITIEM!**” Visi kopā vēlreiz noskatās animācijas īsfilmu „Ko nedrīkst teikt svešiniekam?” (www.vp.gov.lv/supervaronis).

Noslēgums

1. Lai pilnveidotu izpratni, kāpēc svešam cilvēkam nav jāizpauž privāta informācija, papildus var noskatīties un pārrunāt animācijas īsfilmu „Skalrunis”: <https://ej.uz/filmaSkalrunis>.
2. Kā solījumu visi kopā noskaita dzejoli no animācijas īsfilmas „Ko nedrīkst teikt svešiniekam?”. Lai mirkli padarītu vēl svinīgāku, atstāj pirkstu nospiedumus uz plakāta, apliecinot, ka visi bērni superspēju „ZINĀT, KO NEDRĪKST TEIKT CITIEM!” ir ieguvuši.
3. Nākamajā rītā uz plakāta ir parādījušies arī VAIFIJA, SUPERANNAS un SUPERTOMA pirkstu nospiedumi un paraksti.

KO NEDRĪKST TEIKT SVEŠINIEKAM?

Kāds internetā saka: “Hei!
Kurā bērnodārzā vai skolā ej?”
Tad zini, ka tam nedrīkst teikt neko,
Ne sūtīt vārdu, adresi, ne foto, video!

Darba lapa Nr. 6

Darba lapa Nr. 7

Situāciju apraksti darba stacijai Nr. 4

1. Uz ielas kāds nepazīstams cilvēks uzrunā Madaru un sola uzdāvināt jaunu mobilo telefonu, tikai Madarai jānāk viņam līdzī. Madara grib jaunu telefonu un tādēļ iet līdzī.
2. Drauga brālis Jurim lūdz nofotografēt mammas kredītkarti un internetbankas kodu kartī, piedodot, lai mammai to nesaka. Juris atsakās tā rīkoties un pasaka mammai par viņa lūgumu.
3. Justīnei labi pazīstama mammas draudzene piezvana un lūdz pārsūtīt mammas fotogrāfiju no Justīnes mobilā telefona. Draudzene vēlas mammai sagādāt pārsteigumu, uzdrūķējot šo fotogrāfiju uz dzimšanas dienas tortes. Justīne nosūta mammas fotogrāfiju, mammai par to nesakot.
4. Pēteris mobilajā telefonā saņem anonīmu ziņu, kurā tiek lūgts atsūtīt personas kodu un adresi, lai piedalītos īpašā loterijā ar milzīgu balvu fondu. Pēteris nosūta prasīto informāciju.
5. Ilzei zvana no nepazīstama numura, sakot, ka tie ir kaimiņi. Zvanītājs jautā, vai viņa ir mājās, lūdz nosaukt durvju kodu un dzīvokļa numuru. Ilze nenasauc prasīto.

ADRESE

TĀLRUŅA NUMURS

DZIMŠANAS DIENA

MĀSAS VĀRDS

MĪĻĀKĀ DZIESMA

**SALDĒJUMS,
KAS GARŠO**

VĀRDS

PĒDAS IZMĒRS

DURVJU KODS

**NAUDAS SUMMA,
KAS IR KABATĀ**

**LAIKS, KAD ESI
MĀJĀS VIENS**

**MAMMAS TĀLRUŅA
NUMURS**

1. Šo foto Annas mamma ielikusi Facebook.

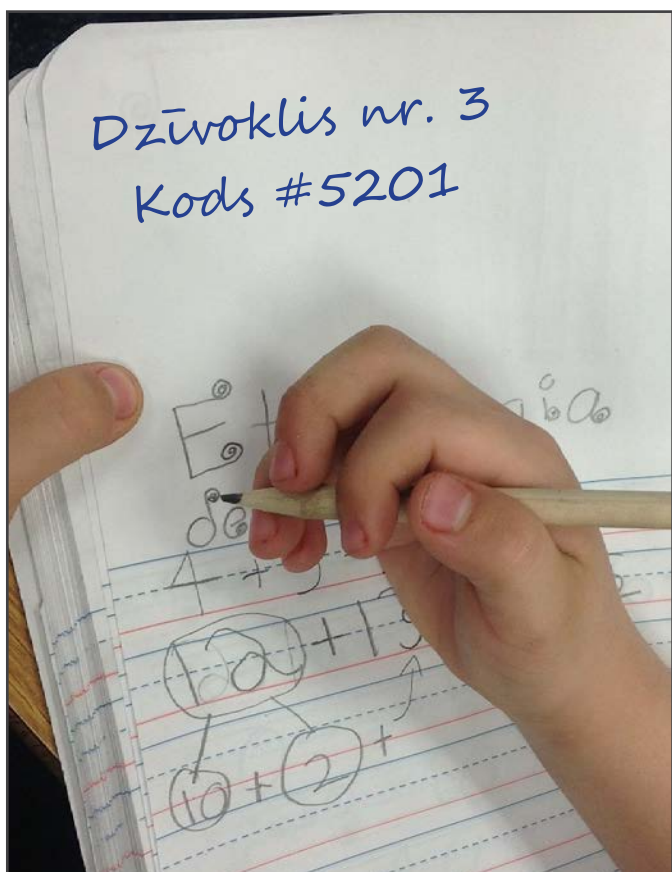
2. Šo foto Jura māsa nosūta saviem draugiem, jo Jurim ir māsas mugursoma.

3. Šo foto Elīna pārsūta visiem draugiem.

4. Šo foto Una pārsūta visiem draugiem.

SKOLOTĀJA	MAMMA	TĒTIS
DIREKTORS	PĀRDEVĒJA	SĒTNIECE
KAIMIŅŠ	POLICISTS	SVEŠS CILVĒKS
PASTNIEKS	ĀRSTS	ŠOFERIS
SVEŠS BĒRNS	TAVA DRAUGA DRAUGS	CILVĒKS, KURŠ SAKA, KA IR MAMMAS DRAUGS

VĀRDS, UZVĀRDS	ADRESE	TELEFONA NUMURS
DZIMŠANAS DATUMS	APAVU IZMĒRS	MĪĻĀKAIS ĒDIENS
MĪĻĀKĀ KRĀSA	SKOLA	MĀJDZĪVNIEKA VĀRDS
MĪĻĀKĀ DZIESMA	VECUMS	MĪĻĀKĀ GRĀMATA
ACU KRĀSA	VAI ESI MĀJĀS VIENS?	VAI TEV MĀJĀS IR VELOSIPĒDS?
VAI TEV MĀJĀS IR DATORS?	VAI TEV KABATĀ IR NAUDA?	TAVA DATORA PAROLE

5. nodarbība

**KAD SAUKT
PALĪGĀ
PIEAUGUŠO?**

(2 h)

Nodarbības mērķi

- Pilnveidot izpratni par uzticēšanās nozīmi pieaugušajiem.
- Izvērtēt sadarbības nozīmi ar pieaugušajiem zināšanu un prasmju pilnveidē.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Skolotāja nodarbības sākumā uzkrītoši lielās ar to, ko prot darīt (piemēram, nosūtīt ziņu *WhatsApp* lietotnē, piezvanīt savai mammai, vāriet zupu, šņorēt kurpes u.tml.), provocējot bērnus saukt lietas, ko viņi māk. Uz daļu no bērnu nosauktā skolotāja reaģē ar frāzi: „To es vēl neprotu. Iemācīsi? (Parādīsi? Pastāstīsi?) Paceliet roku, kurš prot pilnīgi visu! Paceliet roku, kurš nezina pilnīgi neko!” Skolotāja ar bērniem pārrunā, ka mēs visi mācāmies viens no otra un palīdzam viens otram, ja tas nepieciešams. Ko bērni prot un zina labāk nekā pieaugušie? Ko pieaugušie zina un prot labāk nekā bērni?
2. Lai pilnveidotu izpratni par situācijām, kad jāvērsas pie pieaugušā pēc palīdzības, visi noskatās un pārrunā animācijas īsfilmu „Atriebība”: <https://ej.uz/filmaAtriebiba>.

Pēc filmas noskatīšanās skolotāja pavēsta: „Šodien mēs **iegūsim superspēju LŪGT PADOMU UN PALĪDZĪBU, KAD TAS VAJADZĪGS!**”

Galvenā daļa

1. **Prāta vētra.** Visa grupa strādā kopā, saucot situācijas, kurās bērnam ir jālūdz pieaugušā palīdzība, skolotāja tās pieraksta. Skolotāja aicina domāt arī par situācijām internetā, kā arī darbu ar tehnoloģijām, ierīcēm. Skolotāja var palīdzēt, minot situāciju piemērus. Svarīgi nonākt pie secinājuma, ka palīdzība pieaugušajiem ir jālūdz, kad nesaprot paziņojumu ekrānā; nezina, kā tehniski rīkoties; baidās vai jūtas neērti no internetā redzamā saturā; saņem nesaprotamu vēstījumu; neprot atrast vajadzīgo saturu. Pie katras situācijas min arī piemērus no bērnu dzīves, lai izskaidrotu, ko katra situācija ietver.
2. Visi noskatās animācijas īsfilmu „Kad saukt palīgā pieaugušo, kam uzticies?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Salīdzina īsfilmas vēstījumu ar pašu izstrādātajām **prāta vētras** atbildēm. Iemācās īsfilmas dzejolīti no galvas un kopā noskaita.

- Spēle ar metamo kauliņu, apgūstot frāzes, kā lūgt palīdzību: „Lūdzu, paskaidro man...”; „Lūdzu, palīdzi man...”; „Lūdzu, paskaties...”; „Lūdzu, nedusmojies, bet...”; „Lūdzu, iemāci man...”; „Lūdzu, pastāsti man...”. Katra frāze ir uzrakstīta uz lapas, pievienojot katrai frāzei ciparus no 1 līdz 6. Bērni pēc kārtas met metamo kauliņu un atbilstoši uzmetajam ciparam pabeidz iesākto frāzi ar konkrētu piemēru, pasakot arī, kam lūgtu padomu, palīdzību.
- Skolotāja vada lomu spēli superspējas iegūšanai. Septiņi bērni iegūst lomas – „mamma”, „tētis”, „skolotāja”, „vecākais brālis”, „vecākā māsa”, „policists”, „uzticības tālruņa 116111 darbinieks”. Pārējie bērni klausās skolotājas stāstīto situāciju un izlemj, kuram lūgt palīdzību, pieejot pie konkrētā lomas izpildītāja. Katru situāciju pārrunā.

Situācijas lomu spēlei aktivitātē Nr. 4

- Datora ekrānā parādās nesaprotams ziņojums.
- Tu vēlies atrast animācijas filmu, ko ieteica noskatīties draudzene.
- Tu vēlies iemācīties spēlēt jaunu datorspēli.
- Tev jāatrod informācija par Latvijas kokiem.
- Tev kāds nepazīstams cilvēks raksta biedējošas ziņas telefonā.
- Tev sāp acis, kad ilgi skaties datora vai telefona ekrānā.
- Tu zini, ka Tavs draugs naktīs neguļ, bet katru nakti, mammai nezinot, spēlē datorspēles.
- Uz ielas Tev kāds pieskrien un izrauj no rokām mobilo telefonu.
- Tu nezini, kur un kā atrast mājasdarba izpildei nepieciešamo.
- Telefona lādētāja vads ir pārlūzis.

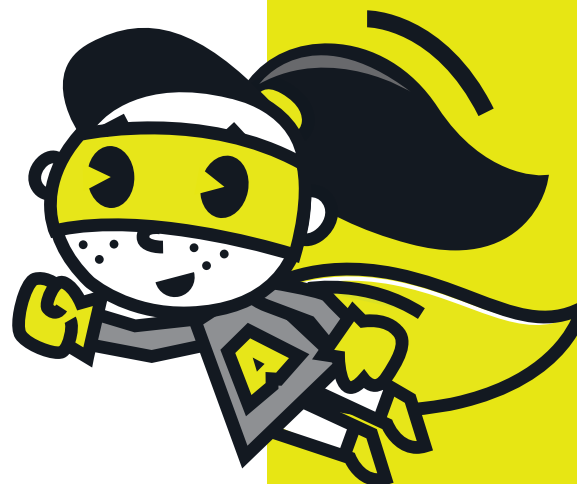
Noslēgums

- Skolotāja nostiprina nodarbībā apgūto prasmi lūgt palīdzību. Skolotāja saka: „Es zinu, kur ir noslēpta informācija, kurš šodien saņem superspēju, bet jūs to nezināt! Kā jūs to varētu uzzināt?” Skolotāja sagaida, lai kāds no bērniem palūdz pateikt šo informāciju. Skolotāja visiem bērniem piešķir superspēju LŪGT PADOMU UN PALĪDZĪBU, KAD TAS VAJADZĪGS.
- Lai apliecinātu, ka superspēja iegūta, visi kopā izveido plakātu, uzrakstot, kam var lūgt palīdzību – vecākiem, vecvecākiem, brāļiem, māsām, skolotājiem, policistiem, uzticības tālruņa darbiniekam. Plakāta virsraksts ir: „MĒS JUMS JAUTĀSIM, JA NEZINĀSIM!”

KAD SAUKT PALĪGĀ PIEAUGUŠO, KAM UZTICIES?

Lielie zinās Tev pastāstīt,
Kas internetā drošs ir, ko vari apskatīt.
Jautā tiem arī, kad pēkšņi ir “ups” -
Ekrānā aizdomīgs gadījums!

6. nodarbība

**KAS
INTERNETĀ
VAR BŪT
MĀNĪGS?**

(3 h)

Nodarbības mērķis Pilnveidot bērnu kritisko domāšanu,
analizējot dažādus mediju vēstījumus
(reklāma, kino).

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

Skolotāja nodarbības sākumā aicina bērnus doties ekskursijā pa telpu. Grupa dodas pie dažiem priekšmetiem, un skolotāja sajūsmināti un pārspīlēti reklamē to, noslēdzot ar frāzi: „Noteikti pērciet! (Tūlīt pērciet! Bez šī nevar labi dzīvot! u.tml.)” Tā tiek reklamēti 3–5 priekšmeti. Tad skolotāja aicina bērnus doties vēlreiz ekskursijā un pieiet pie tiem pašiem priekšmetiem, sniedzot šādu informāciju: nosaukums, vecums, materiāls, cik ērts/skaists/noderīgs. Skolotāja jautā bērniem: „Ar ko atšķiras šīs abas ekskursijas? (Atbilde – ar sniegto informāciju). Kāds ir reklāmas mērķis? Kur mēs redzam reklāmas? Vai reklāmām vienmēr var ticēt?”

Galvenā daļa

1. Skolotāja lasa H. K. Andersena pasaku „Karaļa jaunais tērps” (darba lapa Nr. 8). Pēc pasakas izlasīšanas uzdod bērniem jautājumus: „Kāpēc karalis noticēja blēžiem? Kāpēc visi baidījās pateikt patiesību? Vai jūs kādreiz esat noticējuši reklāmai, kuras slavētā manta nemaz nav tik laba?”
2. Skolotāja demonstrē bērniem rotaļlietu iepakojumus vai to fotogrāfijas (darba lapa Nr. 9) un vaicā: „Kāda informācija ir izvietota uz iepakojuma un kāda nav? Kas ir tas, ko iepakojumā jūs pamanāt pirmo?” Bērni min piemērus, kad iepakojuma informācija nav sakritusi ar reālo rotaļlietu – nav bijusi tik laba, nav veikusi solīto u.tml. Skolotāja turpina jautāt: „Kā veido rotaļlietu reklāmu? Kādas reklāmas jūs zināt? Kā sevi var pasargāt no apmānīšanas? DOMĀJOT! Ko nozīmē DOMĀT?”. Vēlamās atbildes – uzzināt vairāk, salīdzināt, izvērtēt, pārbaudīt. Katrai atbildei skolotāja min aprakstošu piemēru.
3. Lai demonstrētu reklāmas vēstījumu, visi kopā noskatās mācību nolūkiem radīto reklāmu „Pērc maģiskās citronu konfektes!” (<https://ej.uz/perckonfektes>). Skolotāja ar bērniem analizē redzēto reklāmu – kāds ir tās solījums, vai tas ir ticams, vai pārliecina u.tml.

Darba lapa Nr. 8**Darba lapa Nr. 9**

4. Katram bērnam izdala 2–3 dažādas konfektes. Pie katras ir piesieta lapiņa ar uzrakstu: „GARŠĪGĀKĀ”, „SUPERĪGĀKĀ” vai „LABĀKĀ”. Bērnam ir jāizvērtē, kuru no šīm trim konfektēm viņš gribētu pirkt un kāpēc. Visi pārrunā atbildes, pamatojot, kā katrs bērns nonāca līdz izvēlei.
5. Visi noskatās animācijas īsfilmu „Kas internetā var būt mājīgs?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Iemācās īsfilmas dzejolīti no galvas un skaita kopā – ātrāk, lēnāk, klusāk, skaļāk. Skolotāja ar bērniem pārrunā, kāds ir īsfilmas vēstījums, kas īsti ir reklāma un kāpēc filmā minēts vārds „kino”. Skolotāja vaicā: „Kādu kino jūs esat redzējuši? Vai kino atspoguļo patiesību?” Pastāsta par dažādajiem kino veidiem, īsi tos raksturojot, – dokumentālo kino, animācijas filmām, mākslas filmām. Var minēt piemērus, kad animācijas filmās atainotais atšķiras no reālās dzīves iespējām (SUPERANNA un SUPERTOMS dzīvē diez vai varētu lidot).
6. Visi noskatās animācijas filmu „Karnevāla maska” (<https://ej.uz/filmaKarnevalaMaska>) vai „Uguņošana” (<https://ej.uz/filmaUgunosana>).
7. Tuvojoties nodarbības izskaņai, skolotāja saka: „No domāšanas man jau galva kūp! Kurš vēl šodien ir daudz domājis?” Visiem, kas paceļ roku, skolotāja **piešķir superspēju DOMĀT, PIRMS NOTICĒT**.
8. Papildus var noskatīties animācijas filmu „Baltās aitas”: <https://ej.uz/filmaBaltasAitas>.

Noslēgums

Skolotāja rāda un sauc dažādus priekšmetus, ik pa brīdīm mānoties. Piemēram, rāda zīmuli, bet saka: „Zaļa pildspalva!” Bērnu uzdevums ir saklausīt mānīšanos, celties kājās un saukt: „Meli! Meli! Meli!”

KAS INTERNETĀ VAR BŪT MĀNĪGS?

Netici visam, kas ekrānā,
Planšetē, kino vai reklāmā -
Palauzi galvu un padomā pats,
Vai tik Tev nestāsta pasakas?

Hanss Kristians Andersens

KARAĻA JAUNAIS TĒRPS

Pirms daudziem gadiem dzīvoja kāds karalis, kam tik pārmērīgi patika jauni, skaisti tērpi, ka viņš izdeva visu naudu, lai tikai vienmēr būtu grezni ģērbies. Viņš mainīja drēbes katru stundu; par citiem karaļiem parasti dzird, ka viņi atrodas valsts padomē, kur izlemj svarīgus jautājumus, bet par šo vienmēr dzirdēja, ka viņš patlaban pārgērbjoties.

Pilsētā apgrozījās daudz ļaužu, un reiz tanī ieradās divi blēži. Viņi uzdevās par izslavētiem audējiem un apgalvoja, ka mākot izaust skaistākos audumus pasaulē. Ne vien raksts un krāsas esot apbrīnojami, bet audumam turklāt piemītot tā neatsveramā īpašība, ka tas ikvienam paliekot neredzams, kas vai nu nederot savam amatam, vai esot muļķis.

– Varenī! – karalis, to dzirdot, nopriecājās. – Ja man būs mugurā apģērbs no tāda auduma, tad es viegli varēšu atšķirt muļķus no gudriem un uzzināt, kādi vīri manā valstī neder savam amatam. Lai viņi noauž man šādu audumu!

Blēži uzstādīja divas stellas un izlikās aužam. Katru dienu viņi pieprasīja vissmalkāko zīdu un krāšņāko zelta diegu, visu sabāza savās kabatās un klabināja tukšās stellas līdz vēlai naktij.

Pēc kāda laika karalim iegribējās zināt, cik tālu audēji tikuši ar aušanu, bet pašam nebija drosmes iet skatīties. Visa pilsēta jau zināja, kādas brīnumainas īpašības piemīt audumam, un katrs degtin dega ziņkārē, kurš kaimiņš izrādīsies muļķis vai amatam nederīgs.

„Sūtīšu pie audējiem savu veco, godīgo ministru,” karalis nosprieda, „par viņu es varu būt pilnīgi drošs. Viņš ir prātīgs vīrs un savam amatam piemērots.”

Vecais ministrs iegāja zālē, kur blēži sēdēja un auda.

– Lai dievs žēlīgs, – ministrs izdvesa, acis iepletis, – es taču stellēs nekā neredzu!

Taču skaļi viņš nebilda ne vārda.

Abi blēži lūdza, lai viņš esot tik laipns un pienākot tuvāk, un tad apjautājās, vai auduma raksts esot skaists un krāsas košas. Viņi izlikās taustām, staipām un burzām audumu, lielidami to, un nabaga ministrs izskatīja vai acis no pieres, tomēr nekā neredzēja, jo tur nekā nebija.

„Ak vai!” viņš domāja. „Vai patiesi es esmu muļķis? Vai nederu savam amatam? Nē, es nedrīkstu sacīt, ka audumu neredzu, jo ko tad karalis iesāks bez manis, ja man vajadzēs aiziet?”

– Kāpēc jūs neko nesakāt? – jautāja viens blēdis. – Vai jums audums nepatīk?

– Kā nu ne, tas ir ļoti labs, – ministrs atbildēja, blenzdams caur brillēm uz tukšajām stellēm. – Skaists raksts un košas krāsas. Es ziņošu karalim, ka man tas varen patīk.

– Mums prieks to dzirdēt! – palocījās abi audēji.

Visā pilsētā runāja tikai par brīnumaino audumu. Beidzot arī pats karalis sadūšojās un devās audumu apskatīt.

– Vai tas nav lielisks audums? – ministrs teica. – Paskatieties, jūsu karaliskā augstība, kāds raksts un kādas krāsas!

Un viņš norādīja uz tukšajām stellēm, jo ticēja, ka pārējie noteikti redz audumu.

„Kad tevi piķis!” karalis satrūcies nodomāja. „Es taču neko neredzu! Tas ir briesmīgi! Vai es esmu muļķis? Vai nederu savam amatam? Tas būtu pats šausmīgākais, kas varētu atgadīties!”

– Jā, audums ir ļoti skaists, – viņš beidzot noteica, pūlēdamies rādīt apmierinātu seju. Viņš taču nevarēja atzīties visa galma priekšā, ka neko neredz. Pavadoņi tāpat neko neredzēja, lai kā bolīja acis, tači visi atkārtoja karaļa vārdus, ka audums esot skaists, un ieteica karalim uzvilkt jauno tērpu pirmo reizi lielajā svētku gājienā.

Svētku priekšvakarā blēži visu nakti nosēdēja pie darba. Viņi izlikās, ka noņem audumu no stellēm, griež to ar lielām šķērēm, šuj ar adatām, kurās nav pavediena, un beidzot noteica:

– Tā, nu tērps ir gatavs!

Karalis ieradās pie viņiem dižciltīgāko galminieku pavadībā, un blēži pacēla rokas gaisā, it kā tanīs ko turētu:

– Re, tie ir svārki! Tās ir bikses! Tas ir mētelis! Viss viegls kā tīmeklītis! Karaliskā augstība pat nemanīs, ka tai apģērbs mugurā, bet taisni tas ir pats jaukākais! Vai jūsu karaliskā augstība atļaus novilkt savas drēbes, lai varam spoguļa priekšā uzvilkt jauno tērpu? – blēži jautāja.

Karalim novilka visu, kas vien bija mugurā, un blēži izlikās, ka ģērbj viņu no jauna. Karalis locījās un grozījās spoguļa priekšā, un abi ģērbēji daudzinaja:

– Pasaulīt, cik labi šis tērps piestāv viņa karaliskajai augstībai! Nevienam karalim visā pasaulē nebūs tērpa ar tādu rakstu un tādām krāsām! Turklāt šis tērps ir nenovalkājams!

Karalis soļoja caur pilsētu un visi ļaudis uz ielām sauca:

– Ak debestiņ, cik pasakaini skaists ir karaļa jaunais tērps! Cik brīnišķīgi viss piestāv!

Katrs centās izrādīt, ka redz tērpu, un šķielēja uz kaimiņu, slepenībā cerēdams, ka starp tiem gadīsies kāds muļķis vai amatam nederīgs. Taču visi kā viens skaļi apjūsvoja karaļa jauno tērpu.

– Bet viņam jau nav nekā mugurā! Viņš ir kails! – pēkšņi iesaucās kāds mazs bērns.

– Bērns runā patiesību, – sacīja bērna tēvs, un ļaudis čukstus stāstīja tālāk, ko bērns teicis.

– Viņam nekā nav mugurā! Karalis ir kails! – beidzot skaļi sauca visi ļaudis.

Karalis pārbijās, jo viņam pašam arī šķita, ka saucējiem taisnība. Taču tagad bija par vēlu kaut ko darīt, cits nekas neatlika – vajadzēja izturēt līdz galam. Un viņš saslējās vēl staltāk un soļoja tālāk.

7. nodarbība

**KĀ
UZVESTIES
INTERNETĀ**

(3 h)

Nodarbības mērķi

- Izprast pieklājīgas uzvedības nozīmi internetā.
- Iepazīt uzvedības noteikumus interneta komunikācijā.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Nodarbības sākumā skolotāja aicina bērnus atminēt, par ko šodien būs nodarbība un kādu superspēju visi iegūs. Skolotāja sauc vārdu rindas, kādu no vārdiem rindā atkārtojot divas reizes. Bērnu uzdevums ir saklausīt divreiz atkārtoto vārdu un nosaukt to. Skolotāja ar bērniem pārrunā, kas ir emocijas, kādas tās ir un kas tās izraisa. Skolotāja vaicā: „Vai cilvēkam vienmēr ir jābūt pieklājīgam? Kā pieklājīgs cilvēks sasveicinās ar citiem? Kā atvadās? Kā runā, draudzējas, strādā kopā? Un kā tas notiek internetā?”
2. Visi noskatās animācijas īsfilmu „Kā uzvesties internetā?” (www.vp.gov.lv/supervaronis). Pārrunā, par ko tā vēsta, un iemācās dzejoli no galvas. Skolotāja saka: „Ja gribam **iegūt superspēju BŪT PIEKLĀJĪGAM**, katram jāveic kāds uzdevums!”

Vārdu rindas aktivitātei Nr. 1

- Internets, pusdienas, skola, internets, dārzs.
- Gurķis, maize, dusmas, zivs, dusmas.
- Apvainojums, mašīna, galds, apvainojums.
- Grāmata, nepieklājīgs vārds, šokolāde, nepieklājīgs vārds, kaķis.
- Smaids, draugi, pieklājība, nepieklājība, dāvana.

Galvenā daļa

1. Skolotāja iedod bērniem spoguļi. Katrs bērns ieskatās tajā un pabeidz frāzi, runājot par sevi 3. personā: „Šis bērns ir priecīgs, ja/kad...”; „Šis bērns ir bēdīgs, ja/kad...”, „Šis bērns ir dusmīgs ja/kad...” Skolotāja pēc katras atbildes to komentē vai precizē, saista atbildi ar iespējamo uzvedību internetā. Kad katrs bērns ir pateicis visas trīs frāzes, skolotāja rezumē, kas mūs padara priecīgus, bēdīgus vai dusmīgus. Sarunā akcentē, ka bieži mēs aizskaram citus, pat nepadomājot, kā pēc tam otrs jūtas.
2. Visi noskatās filmu „Neļauj sevi pazemot!” (<https://ej.uz/filmaNelaujSeviPazemot>) un pārrunā redzēto. Skolotāja vaicā: „Kas ir jādara, lai neļautu sevi internetā pazemot?”

3. Katrs bērns individuāli piedalās uzdevumā, kurā jāreaģē pieklājīgi, otru neaizskarot. Uzdevumam nepieciešami divi ar līniju atdalīti laukumi uz grīdas. Skolotāja un bērni izdomā ikdienišķu situāciju, kurā parasti bērni dusmojas viens uz otru. Vienā no laukumiem bērns var izrādīt dusmas ķermeniski (sist kājas, bļaut u.tml.), bet otrā laukumā bērnam ir jāreaģē pieklājīgi – izsaktot dusmas ar vārdiem, nepiekrītot kāda viedoklim vai rīcībai, otru neaizvainojot. Skolotāja jautā: „Vai var būt situācijas, kurās drīkst reaģēt nejauki? Vai uz nejauku repliku jāatbild ar vēl nejaukāku? Kā izbeigt nepatīkamu, pazemojošu sarakstī?”

Noslēgums

Visi, kas uzdevumu izpildījuši, iegūst superspēju BŪT PIEKLĀJĪGAM. Superspējas iegūšanu apliecina noslēdzošais uzdevums – bērni no papīra izgriež mobilo telefonu vai datoru, staigā pa telpu un, skatoties caur to, viens otram saka kaut ko jauku. Par katru pieklājīgo frāzi, bērns, kam tā ir izteikta, uzzīmē uz otra bērna telefona vai datora šablona sirsniņu vai smaidīgu sejiņu.

KĀ UZVESTIES INTERNETĀ?

Kad ar citiem sazinies,
Vienu lietu atceries:
Apvainojums sāp ikvienam -
Arī interneta biedram.

8. nodarbība

KĀ INTERNETS VAR PALĪDZĒT?

(4 h)

Nodarbības mērķis

Pilnveidot bērnu izpratni par digitālo tehnoloģiju lomu ikdienas dzīvē, to sniegtajām iespējām.

Apraksts

Jautājumi sarunai, materiāli

Ievads

1. Skolotāja provocē bērnus, sakot: „Šodien ir jāsavāc pilnīgi visas grāmatas un mantas, kas atrodas šajā telpā, un jāmet ārā! Jo no šīs dienas pilnīgi visu darīsim tikai internetā! Kurš atbalsta šādu rīcību? Kurš ir pret? Kāpēc?” Var runāt ļoti konkrēti, norādot uz grāmatu, rotaļlietu, ziediem u.tml.
2. Skolotāja ar bērniem pārrunā, ko internets ļauj un ko neļauj darīt. Skolotāja rāda pulkstenī laiku, cik ilgi bērns drīkst atrasties pie datora vai telefona (20–40 minūtes dienā) un uzsver, ka svarīgs ir to lietošanas mērķis. Skolotāja min piemērus, kas jau liecina par atkarību, sniedz padomus, kā rīkoties šajās situācijās.
3. Visi noskatās animācijas filmu „Apjukušās galvas” (<https://ej.uz/filmaApjukusasGalvas>) un pārrunā riskus. Skolotāja saka: „Vislabāk, ja viss ir līdzsvarā! Tikai tad, ja to saprotam, varam **iegūt superspēju LIETOT INTERNETU GUDRI!**”

Galvenā daļa

1. Bērni sastājas aiz līnijas viens otram blakus, un skolotāja sauc apgalvojumus par gudru interneta lietošanu. Ja uz apgalvojumu bērns atbild: „JĀ!”, sper soli uz priekšu. Ja atbild: „NĒ!”, paliek uz vietas.
2. Skolotāja vada darbu trīs stacijās, apmeklējot tās visiem kopā vienu pēc otras.
  1. **stacija „Internets informācijas iegūšanai”**. Visi noskatās animācijas īsfilmu „Kā internets var palīdzēt?” (www.vp.gov.lv/supervaronis) un iemācas tā tekstu no galvas. Skolotāja ar bērniem pārrunā, ko viņi ir uzzinājuši, iemācījušies internetā.
  2. **stacija „Informācijas veidi – teksts, attēls, skaņa”**. Skolotāja stāsta: „Kādreiz informāciju ieguva no avīzēm, žurnāliem, grāmatām vai no otra cilvēka. Mūsdienās informāciju var iegūt un izteikt ļoti dažādos veidos. Aizvien vairāk mēs informāciju uztveram un nododam ar attēliem. Visi kopā noklausās kādu audio pasaku un noskatās animēto dziesmu „Joka pēc alfabēts”. Skolotāja ar bērniem pārrunā, kādu informāciju ir vieglāk uztvert un kāpēc.

Apgalvojumi aktivitātei Nr. 1

1. Tu proti internetā nopirkt vilciena biļeti.
2. Tu proti nosūtīt savu fotogrāfiju vecmāmiņai.
3. Tu proti atrast un izlasīt konstruktora lietošanas pamācību internetā.
4. Tu zini savu vecāku tālruņa numuru.
5. Tu proti atrast animācijas filmu internetā.

3. stacija „Internets saziņai”. Skolotāja ar bērniem pārrunā dažādās komunikācijas formas internetā (e-pasts, videozvans u.c.). Parāda e-pastu, pastāsta par tā iespējām un lietošanas mērķi. Var izmēģināt videozvanu, sazinoties ar kāda bērna vecākiem, blakus grupiņu vai direktori. Šajā stacijā pārrunā arī pieklājību un komunikācijas lietderību – nezvanīt bez vajadzības, nezvanīt un nerakstīt naktīs u.tml.

3. Superspēju LIETOT INTERNETU GUDRI var iegūt pēc projekta darba izpildes: izveidojot apsveikumu un nosūtot to domes priekšsēdētājam (slavenībai, vecākiem vai VAIFIJAM uz info@drossinternets.lv). Vispirms visi kopā izdomā apsveikuma tekstu. Tad katru burtu no teksta veido citā tehnikā (zīmē, līmē, saskata dabā, veido ar savu ķermeni u.tml.), uzdevumus dodot katram bērnam individuāli vai pāros. Katru burtu nofotografē. No burtiem izveido apsveikuma tekstu. Tad uz izvēlēta adresāta e-pasta adresi nosūta izveidoto apsveikumu ar īsu pavadošo tekstu – bērnu vārdiem un skaidrojumu, kā apsveikums tapis. Būtiski, ka skolotājs uz šo sūtījumu noorganizē atbildi bērniem, lai parādītu, kā notiek e-pasta sarakste.

Noslēgums

1. Katrs bērns nosauc svarīgāko, ko šajā nodarbībā saprata vai uzzināja un ko turpmāk izmantos. Vēlreiz visi kopā noskatās visas piecas animācijas īsfilmas (www.vp.gov.lv/supervaronis).
2. Var organizēt īsu koncertu, priekšnesumu vai teātra izrādi „SUPERVAROŅI UN MĒS INTERNETĀ” vecākiem vai citiem bērnudārza bērniem, atspoguļojot superspējas un raksturojot tās.

KĀ INTERNETS VAR PALĪDZĒT?

Atceries, internets grib būt Tavs draugs,
Kopā ar viņu Tev zinības augs:
Kurš uzvar sportā vai kā uzcept picu -
Super, ka uzzināt vari to visu!

